

KORRALDUS

17.11.2025 nr DM-117789-24

Valgejõe liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48 ja § 55 lõike 2 punkti 11, haldusmenetluse seaduse § 61 lg 1 ning tuginedes Kuusalu Vallavalitsuse 10.02.2022 korraldusele nr 87, **otsustan:**

1.1. keelduda ettevõttele OÜ INF Maavarad (registrikood 14273374) Valgejõe liivakarjääri keskkonnaloa andmisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

OÜ INF Maavarad varasema nimega EMG Karjäärid OÜ (registrikood 14273374, aadress Harju maakond, Kuusalu vald, Kiiu alevik, Vana-Narva mnt 11b, 74604) esitas 12.11.2021 Keskkonnaametile Valgejõe liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 12.11.2021 nr DM-117789-1, nõuetekohane taotlus registreeritud 10.12.2021 nr DM-117789-4) (edaspidi taotlus).

Taotletav Valgejõe liivakarjääri mäeeraldis asub Harju maakonnas Kuusalu vallas Valgejõe külas riigimaal katastriüksusel Koitjärve metskond 5 (katastritunnus 35301:001:1753). Riigivaravalitsejaks on Kliimaministeerium ja volitatud asutuseks Riigimetsa Majandamise Keskus.

Taotletava Valgejõe liivakarjääri mäeeraldise pindala on 20,70 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 24,87 ha. Taotluse kohaselt on Valgejõe liivakarjääri mäeeraldisega seotud täiteliiva aktiivse tarbevaru kogus 1086 tuh m³, millest kaevandatav varu on 1039 tuh m³. Kaevandatava maavara kasutuseladeks on liiva kuivatustehase toodanguks vajaminev materjal, ehitus ning teedehitus. Taotletav keskkonnaloa kehtivusaeg on 15 aastat. Kaevandatud maa korrastamise suunaks on veekogu ja metsamaa.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötleja (Maa-ameti – alates 01.01.2025 Maa- ja Ruumiameti 18.11.2021 kiri nr 9-3/21/18025-2).

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud 12.11.2021 riigilõivuseaduse[\[1\]](#) § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmine on 27.12.2021 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 27.12.2021 kirjaga nr DM-117789-7 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Avalikustamise käigus esitas Advokaadibüroo Järvala & Partnerid 04.02.2022 oma klientide vastuväited (KOTKAS 07.02.2022 nr DM-117789-8 Valgejõe liivakarjääri rajamisele. Keskkonnaamet esitas vastuväidetele vastuse oma 11.02.2022 kirjas nr DM-117789-10.

Keskkonnaamet saatis 27.12.2021 kirjaga nr DM-117789-5 kaevandamisloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele (Kuusalu Vallavalitsusele) (edaspidi ka *KOV*).

Kuusalu Vallavalitsus otsustas oma 10.02.2022 korraldusega nr 87 (KOTKAS 18.02.2022 nr DM-117789-11) mitte nõustuda EMG Karjäärid OÜ-le (OÜ INF Maavarad) kaevandamise loa andmisega Valgejõe liivakarjäärile Koitjärve metskond 5 kinnistul. Keskkonnaamet edastas Kuusalu Vallavalitsuse otsuse taotlejale 22.02.2022 kirjaga nr DM-117789-12. EMG Karjäärid OÜ (OÜ INF Maavarad) vastas (KOTKAS 23.02.2022 nr DM-117789-13), et esitab valla otsusele vaide. 28.11.2022 teatas taotleja kirjalikult (KOTKAS 29.11.2022 nr DM-117789-17), et Valgejõe liivakarjääri menetluses esitatud KOVi otsuse vaidlustamisega ollakse halduskohtus ja paluti menetlust pikendada.

Keskkonnaamet saatis tulenevalt maapõueseaduse § 49 lõikest 4 07.02.2022 kirja nr DM-117789-9 kaevandamisloa taotluse kohta arvamuse saamiseks Kaitseministeeriumile. Kaitseministeerium tõi 02.03.2022 vastuskirjas nr 12-1/22/532 (KOTKAS 02.03.2022 nr DM-117789-14) välja, et kaitseministeerium ei oma vastuväiteid esitatud taotluse kohta ning tõi välja asjaolud millega arvestada edasises loa menetluses.

Keskkonnaamet saatis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile 15.03.2022 kirja nr DM-117789-15, uurides riigi huvi esinemist Valgejõe liivakarjääri taotluse menetluses. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile saatis vastuse 19.04.2022 kirjaga nr 17-1/2022/1982-2 (registreeritud KOTKAS 20.04.2022 dokumendina nr DM-117789-16), milles tõi välja, et Valgejõe liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotluse puhul on loa andmine põhjendatud ning liivakarjäärist maavara kaevandamine nii kuivatustehase varustamiseks toormaterjaliga kui ka teedehituses on EMG Karjäärid OÜ-le määrava tähtsusega ja võimaldab ettevõttel jätkata piirkonnas oma põhitegevust.

Keskkonnaamet pikendas 29.11.2022 kirjaga nr DM-117789-18 Valgejõe liivakarjääri menetlustähtaega tulenevalt halduskohtusse pöördumisest kuni 10.12.2023.

Tallinna Ringkonnakohtu 10.05.2024 otsus haldusasjas nr 3-22-1035 jõustus 20.06.2025. Kohus luges Kuusalu Vallavalitsuse 10.02.2022 korralduse nr 87 õiguspäraseks ning jättis loa taotleja kaebuse rahuldamata.

Keskkonnaamet küsis taotlejalt 02.07.2025 kirjaga nr DM-117789-19, kuidas soovitakse taotlusega edasi minna ning esitas riigilõivu osalise tagastamise võimalust. Taotleja vastas 07.07.2025 (KOTKAS 07.07.2025 nr DM-117789-20), et KOViga ollakse endiselt läbirääkimistes ning paluti menetlust mitte lõpetada.

Keskkonnaamet rõhutab, et kohus on leidnud, et Kuusalu Vallavalitsus on 10.02.2022 korralduses minimaalselt vajalikul määral põhjendanud oma peamist seisukohta, et kaevandamisloa andmine ei oleks kooskõlas kohaliku kogukonna huvidega (TlnRnKo 10.05.2024 nr 3-22-1035, p 27). Seega esineb MaaPS § 55 lg 2 p 11 kohane loa andmisest keeldumise alus. Keskkonnaameti hinnangul ei ole põhjendatud menetluse jätkamine üksnes lootuses, et asjaolud võivad muutuda. Selline tegevus on vastuolus menetlusökonoomia põhimõttega. Ka kohtupraktikas on leitud, et KeÜS ega ka MaaPS ei pane kaevandamisloa andjale kohustust küsida KOVilt korduvalt arvamust kaevandamisloa andmiseks (TlnHKO 31.01.2020 nr 3-18-1489/51, p 30). Lisaks on Riigikohus leidnud, et seadus ei nõua keskkonnaloa andmisest keeldumise puhul igal juhul keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) menetluse läbiviimist ning *KMH* läbiviimise kohustuse eesmärk ei ole arendaja huvide kaitse (RKHKO 08.10.2018 nr 3-16-478, p 20-21). Seega ei pea Keskkonnaamet põhjendatuks ka *KMH* eelhinnangu koostamist. Keskkonnaamet kasutaks *KMH* eelhinnangu koostamiseks taotluses olevat teavet.

Keskkonnaamet on seisukohal, et loa taotlejale on antud piisavalt aega nii läbirääkimiste pidamiseks, kui ka menetluse perspektiivikuse hindamiseks.

HMS § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 03.10.2025 haldusakti andmisest

keeldumise eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 03.10.2025 kirjaga nr DM-117789-22.

Ettepanekuid ja vastuväiteid määratud tähtaja jooksul ei esitatud.

HMS § 40 lõikele 1 kohaselt annab loa andja enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis ettevõttelt OÜ INF Maavarad 03.10.2025 kirjaga nr DM-117789-22 arvamust või vastuväiteid keskkonnala andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest.

OÜ INF Maavarad palus 29.10.2025 kirjas (KOTKAS 29.10.2025 nr DM-117789-23) menetlusega mitte edasi minna. Taotleja tõi põhjenduseks soovi viia läbi täiendavaid läbirääkimisi kohaliku omavalitsusega, kuna loa taotleja on seisukohal, et vahepeal on toimunud kohaliku omavalitsuse valimised ja sellest tulenevalt on ka Kuusalu Vallavolikogus muudatused tulemas ning seetõttu saab ka uuesti pöörduda kohaliku omavalitsuse poole, et saaks uuesti koostööd alustada.

Tallinna Ringkonnakohtu 10.05.2024 otsus haldusasjas 3-22-1035 jõustus 20.06.2025. Otsus on lõplikult kinnitanud, et kohaliku omavalitsuse keeldumine on jõustunud, õiguspärane ja selle üle enam vaielda ei saa. Kohaliku omavalitsuse üksuse keelduv otsus on Keskkonnaameti poolt taotlejale edastatud 22.02.2022. Keskkonnaamet on seisukohal, et kohaliku omavalitsusega täiendavate kokkulepete sõlmimiseks on alates 2022. aasta veebruarist aega olnud piisavalt.

Keskkonnaameti rõhutab, et loa taotleja ei ole taotlust muutnud ega pole lisanud ka sisulisi argumente, millest tulenevalt võiks järeldada, et kohaliku omavalitsuse üksus võiks oma seisukohta muuta. Seega ei ole Keskkonnaameti jaoks ilmne, et kohalike elanike huvid, kelle elukeskkonna halvenemine oli kohaliku omavalitsuse üksuse üks põhilisi argumente kaevandamisloa kooskõlastamata jätmisel, oleksid muutunud vaid kohalike omavalitsuste valimistega seoses või võimaliku volikogu liikmete muudatuste tõttu.

[\[1\]](#) Riigilõivuseaduse 25.10.2021 – 01.12.2021 kehtinud redaktsioon

3. KAALUTLUSED

3.1 Õiguslik alus

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet.

Vastavalt MaaPS § 55 lõike 2 punktile 11 keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kohalik omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega.

MaaPS § 55 lõige 4 kohaselt, kui KOV ei ole nõus kaevandamisloa andmisega, võib kaevandamisloa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku vaid erandjuhul, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi. MaaPS § 55 lõige 5 sätestab, et loa andja võib keelduda Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisest, kui valdkonna eest vastutava ministri hinnangul loa andmiseks riigi huvi ilmselgelt puudub.

3.2. Keskkonnamõju hindamise vajalikkus

Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lg 1 ja § 3 p 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamise või algatamata jätmise üle.

Kuna Keskkonnaamet keeldub keskkonnaloa andmisest põhjusel, et KOV ei ole loa andmisega nõus, ei ole põhjendatud kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist.

3.3. Riigi huvi

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 19.04.2022 kirjas nr 17-1/2022/1982-2 (registreeritud KOTKAS 20.04.2022 dokumendina nr DM-117789-16) on hinnatud riigi huvi. Kirjas toodi välja, et Valgejõe liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotluse puhul on loa andmine põhjendatud ning liivakarjäärist maavara kaevandamine nii kuivatustehase varustamiseks toormaterjaliga kui ka teedehituses on EMG Karjäärid OÜ-le määrava tähtsusega ja võimaldab ettevõttel jätkata piirkonnas oma põhitegevust.

Keskkonnaamet juhtis 02.07.2025 kirjas nr DM-117789-19 loa taotleja tähelepanu MaaPS § 55 lg-s 4 toodud võimalusele taotleda loa andmiseks nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. Loa taotleja ei ole peale Kuusalu Vallavalitsuse keeldumise õiguspäraseks tunnistamist teinud taotlust Vabariigi Valitsuse poole pöördumiseks.

3.4. Kaalutlused keskkonnaloa andmisest keeldumisel

Vastavalt MaaPS § 55 lõike 2 punktile 11 keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui KOV ei ole nõus kaevandamisloa andmisega.

Kuusalu Vallavalitsus otsustas oma 10.02.2022 korraldusega nr 87 (KOTKAS 18.02.2022 nr DM-117789-11) mitte nõustuda EMG Karjäärid OÜ-le (OÜ INF Maavarad) kaevandamise loa andmisega Valgejõe liivakarjäärile Koitjärve metskond 5 kinnistul.

Tallinna Ringkonnakohtu 10.05.2024 otsusega haldusasjas nr 3-22-1035 tunnistas kohus Kuusalu Vallavalitsuse 10.02.2022 korralduse nr 87 õiguspäraseks.

Ringkonnakohus leidis, et KOViga saab nõustuda selles, et kaevandamine Valgejõe

liivakarjääris mõjutaks kohalike elanike elukeskkonda negatiivselt. Kaevandamise korral hävineks liivakarjääri alalt mets ning ei saa välistada, et ka vahetult selle alaga piirnevas metsas väheneb võimalus korjata metsasaadusi või küttida loomi. Kuusalu Vallavalitsuse korralduse põhjenduste kohaselt olid mh sellel põhjusel kaevandamisloa andmise vastu nii Valgejõe küla elanikud, MTÜ Nahe Jahiselts kui ka kavandatava liivakarjääri naabrusesse jääva Vesa talu kinnistu omanikud. Kohus leidis, et kohaliku elukeskkonna halvenemine on kaevandamisloa kooskõlastamata jätmisel asjakohane argument. (TlnRnKo 10.05.2024 nr 3-22-1035, p 18)

Lisaks leidis kohus, et KOVi viide, et karjääri ala on märgitud Harju maakonnaplaneeringus roheline võrgustiku tuumalana ning roheala hävimine häirib lisaks kohalike elanikele ka kaevandamistes mõjutatud rohealal elutsevate loomade ja lindude elu, on samuti asjakohane. Harju maakonnaplaneering toetab Kuusalu Vallavalitsuse 10.02.2022 korralduses väljendatud eesmärki vältida kohalike elanike elukeskkonna halvenemist seeläbi, et kavandataval kaevandamisalal säilitatakse roheline võrgustiku tuumala osaks olev mets (TlnRnKo 10.05.2024 nr 3-22-1035, p 19).

Lisaks tõi KOV arvamuses välja, et kaevandamisel tekib müra ning kohus leidis, et KOV võib kaitsta piirkonna elanike tervist rohkem, kui hädavajalik, kuna keskkonnahäiring on ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi ning ka piinorme mitteületav müra või tolm võib halvendada ümbruskonna elanike elukvaliteeti. Lisaks leidis kohus, et KOV võib ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt tugineda argumendile, et veerežiimis toimuvad muutused ja tagajärjed ei ole KOVile selged (TlnRnKo 10.05.2024 nr 3-22-1035, p 22 - 23).

Kokkuvõtlikult on kohus leidnud, et Kuusalu Vallavalitsus on vajalikul määral põhjendanud oma peamist seisukohta, et kaevandamisloa andmine ei oleks kooskõlas kohaliku kogukonna huvidega (TlnRnKo 10.05.2024 nr 3-22-1035, p 27).

Kuigi KOV on tuginenud arvamuse andmisel ka teatavale Valgejõe liivakarjääri mõjude ebaselgusele, ei pea Keskkonnaameti siiski põhjendatuks menetluse jätkamist ning KMH eelhinnangu koostamist. KMH läbiviimise kohustuse eesmärk ei ole arendaja huvide kaitse (RKHKo 08.10.2018 nr 3-16-478, p 21). Ka Riigikohus on rõhutanud, et KMH käigus tuvastatakse, kirjeldatakse ja hinnatakse kavandatava tegevuse olulist keskkonnamõju (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus § 3¹ lg-d 1 ja 2). Samas KMH tegemine iseenesest ei garanteeri veel, et KOV vaatepunktist ülemäärast mõju ei esine (RKHKo 30.09.2022 nr 3-20-1247 p 32). Seega, kui KOV on seisukohal, et kaevandamisloa andmine ei ole kooskõlas kohaliku kogukonna huvidega, siis Keskkonnaamet ei saa seda seisukohta ümberhinnata.

Kuna KOVi keelduv arvamus ei olnud seotud ainult keskkonnamõjude teadmatusega, vaid põhjendustes oli ka rohevõrgustiku tuumala säilitamine, elanike heaolu ja seisukoht, et piirkonda ei rajataks uusi karjääre, kuni olemasolevad veel toimivad, siis on Keskkonnaamet seisukohal, et isegi kui KOV saaks rohkem infot keskkonnamõjude kohta, ei muutuks KOVi arvamus. Seega KMH eelhinnangu koostamine ja menetluse jätkamine oleks vastuolus haldusmenetluse eesmärgipärasusega (HMS § 5 lg 2).

Keskkonnaametile ei ole teada, et taotleja oleks Kuusalu Vallavalitsuse korralduse

õiguspäraseks tunnistamisest tulenevalt soovinud oma taotlust täiendada või muuta.

Eelnenut arvesse võttes keeldub Keskkonnaamet Valgejõe liivakarjääri keskkonnaloa andmisest MaaPS § 55 lg 2 p 11 alusel põhjusel, et KOV ei ole nõus keskkonnaloa andmisega.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Kuusalu
Vallavalitsus, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus

Jürgen Ojangu
vanemspetsialist
maapõuebüroo